

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

31.8.2016

PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

VIITE: LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISESTA (YM019:00/2015)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISESTA

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala kiittävät ympäristöministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on ollut voimassa pian 16 vuotta ja sen tulkinta on vuosien mittaan kiristynyt erityisesti metsämaiden osalta. Kaupunkiympäristöön soveltuvia kaavaratkaisuja on levitetty maaseudulle. Erityisesti suuret kuntaliitokset ovat olleet otollisia pinta-alaltaan pienten keskuskäytöiden levittämiseen koko uuteen suureen kuntaan. Maankäytön suunnittelu pitää rajata MRL:n alkuperäisen hengen mukaisesti vain niille alueille, joille kasvupaine sitä edellyttää.

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala yhtyvät Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:n lausuntoon ja esittävät sen lisäksi kantanaan seuraavaa:

MRL 116 § rakennuspaikkaa koskevat vaatimukset

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala esittävät, että MRL 116 §:ssä säädettyihin rakennuspaikan vaatimukseen tulisi lisätä maininta siitä, että rakennuspaikka voidaan kunnostaa rakentamiseen soveltuvaksi.

Rakennuspaikan kelpoisuutta ei tule arvioida pelkästään olemassa olevan tilanteen vaan myös mahdollisten kunnostustöiden jälkeen parannettuna. Arviointi kunnostustoimien järkevyydestä jää näin maanomistajalle.

Aluerajaukset kaavoituksessa

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala pitävät erittäin tärkeänä yleiskaavoituksessa tehtäviin aluerajauksiin. Paikoitellen hyvinkin laajoja metsäalueita otetaan yleiskaavoihin mukaan. M-aluemerkinnät yleensä eivät vielä itsessään muuta metsänomistajan asemaa mitenkään, mutta aluemerkinnät MU, MY tai V voivat pitää sisällään rajoitteita metsänkäsittelylle.

Lisäksi aluevarausmerkintöjen taakse laitetaan yleisesti erilaisia muitakin merkintöjä (esim. ma, ge, luo) joihin voi sisältyä erilaisia rajoitteita. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala painottavat, että maankäytön ohjaaminen kaavoituksella tulee rajoittua niille alueille, joilla on merkittäviä paineita maankäytön ohjaukselle. Laajat taajamien ulkopuoliset metsäalueet eivät ole sellaisia.

Maisematyöluvut

Virkistysarvoja koskevan merkinnän (V) alueilla maisematyölupamahdollisuuden esitetään säilyvän. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala huomauttavat V-alueilla noudatetta-

van metsälakia, eikä aineistossa perustella, miksi maisematyöluvaa voitaisiin jatkossakin näillä alueilla vaatia.

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala vaativat maisematyöluvan käyttömahdollisuus poistamista kaikilta niiltä alueilta, joilla metsälaki on voimassa. Tällä tavalla vältytään päällekkäiseltä sääntelyltä. Esitykseen verrattuna tämä tarkoittaisi sitä, että maisematyöluvaa ei voisi edellyttää asemakaavan M-alueilla eikä yleiskaavan V-alueilla.

Lain perustelut sinällään maisematyöluvan poistolle M-alueilta ovat hyvät. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala kannattavat M-alueilta maisematyöluvan poistamista. Esityksestä jää kuitenkin epäselväksi, voidaanko kuitenkin M-alkuisille alueille sijoittaa muita merkintöjä ja sitä kautta asettaa kaavamääräyksiä, jotka asettavat rajoitteita metsänkäytölle. Vaikkei näille rajoitteille voitaisikaan asettaa maisematyöluvavaatimusta, olisi rajoitteita mahdollisesti kuitenkin noudatettava ja tarvittaessa haettava poikkeamislupaa kaavasta.

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala vaativatkin tämän epäselvyyden korjaamista lakiluonnokseen siten, että kaikki metsänkäsitteilyä koskevat kaavamääräykset ovat ainoastaan informatiivisia. Metsänkäsitteilyä ohjaa näin ollen vain metsälaki, ei kaava. Siten lain perusteluissa oleva maininta molempien lakien noudattamisesta on poistettava.

Lainsäätäjän tarkoitus ei kuitenkaan tässä muutoksessa ole se, että muutosta voitaisiin kiertää kunnissa. Metsälain alaisilla alueilla noudatetaan lakien lisäksi metsänhoitoon liittyviä suosituksia ja metsäsertifiointin vaatimuksia. Näissä on huomioitu niin ekologisia, sosiaalisia kuin taloudellisia seikkoja.

Luonnoksessa helpotetaan kyläkaavan käyttöä. Rannoilla sijaitsevien kyläalueiden täydennysrakentamista helpotetaan siten, että rantaviivamitoitusta ei tarvitse näillä alueilla enää noudattaa, *edellyttäen että virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys otetaan huomioon*. Epäselväksi jää, missä tämä riittävyyden vaatimus kulkee. Lisäksi tässä tarkoitetaan juuri niitä V-virkistysalueita, joilla maisematyöluvavaatimus säilyisi jatkossakin. Rakentamismahdollisuuksien lisääminen saattaa tarkoittaa sitä, että entistä enemmän metsäalueita rajataan virkistys- ja ulkoilualueiksi.

Luonnoksessa esitetään helpotettavaksi kyläkaavan käyttöä. Rannoilla sijaitsevien kyläalueiden täydennysrakentamista helpotettaisiin siten, että rantaviivamitoitusta ei tarvitse näillä alueilla enää noudattaa, *edellyttäen että virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys otetaan huomioon*. Epäselväksi jää, missä tämä riittävyyden vaatimus kulkee. Lisäksi tässä tarkoitetaan juuri niitä V-virkistysalueita, joilla maisematyöluvavaatimus säilyisi jatkossakin. Rakentamismahdollisuuksien lisääminen saattaa tarkoittaa sitä, että entistä enemmän metsäalueita rajataan virkistys- ja ulkoilualueiksi.

ELYjen rooli

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala kannattavat hallitusohjelman mukaisia toimia, joilla ELYjen roolia muutetaan konsultoiviksi. Tämä antaa lisää liikkumatilaa paikalliselle päätöksenteolle niin kunta- kuin maakuntatasollakin. Maankäyttöä ja rakentavat koskevat yksittäiset päätökset tulee tehdä kunnissa, koska kunnat kantavat vastuun maankäyttöratkaisujensa onnistumisesta. On myös selvää, että maankäytössä asioita, jotka tulee ratkaista valtakunnallisesti, kuten liikenne- ja energiaverkkojen rakentaminen.

Luonnoksessa esitetään poistettavaksi ELYjen valitusoikeutta maisematyöluvasta. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala kannattavat tätä muutosta.

Viheryhteys 42 §:n perusteluissa

Luonnoksen 42 §:ää koskeviin perusteluihin on kirjoitettu termi ”viheryhteys”. Kyseessä on yleiskaavoitukseen lain ulkopuolelta tullut ajatus, jossa metsäalueille merkitään kymmeniä kilometrejä pitkiä merkintöjä viheryhteyksistä. Säättämisen myötä se tulisi osaksi lainsäädäntöä esitöiden kautta. Tällaista esitöillä säättämistä ei voida missään tapauksessa pitää tarkoituksenmukaisena menettelynä.

Kyläleiskaava ja emätilaperiaate

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala kannattavat kyläleiskaavan käyttöalueen laajentamista, mutta painottavat samalla, ettei muutoksilla saa rajoittaa perinteistä hajarakennusoikeutta. Nykyisen MRL:n esityksessä (101/1998) oleva maininta ”muutoksilla ei ole tarkoitus puuttua perinteiseen hajarakentamisoikeuteen” tulee sisällyttää myös uudistetun MRL:n esitöihin.

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala katsovat, että emätilaperiaatteen ns. poikkeusvuodeksi tulisi ottaa MRL:n voimaantulo vuosi eli 2000. Esitöissä on myös painotettava emätilaperiaatteen olevan toissijainen menettely rakennuspaikkojen määrää määrittäessä. Lähtökohtana tulee olla perusrakennusoikeuden kunnioittaminen.

Ranta-alueiden loma-asutusta koskevan yleis- ja asemakaavan erityiset sisältövaatimukset

MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala katsovat, ettei kyläalueilla tule asettaa erityisiä mitoitukseseen liittyviä vaatimuksia säilyttää riittäviä ja yhtenäisiä rakentamattomia alueita rannoilla myös kyläalueilla.

Maa- ja metsätalouden rakennukset

Luonnoksen 137§:n 2.momentissa on esitetty poikkeus suunnittelutarpeesta olevaan maatilaan kuuluvan maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellisen rakennuksen rakentamiseen. Pykälän muutoksella on tarkoitus edistää maa- ja metsätalouselinkeinojen kehittymismahdollisuuksia. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala kannattavat tätä.

Perusteluihin on kuitenkin syytä saada lisää konkretiaa siihen, mitä rakennuksia tällä poikkeuksella tarkoitetaan. Lain perusteluja pitäisi laajentaa huomattavasti sallivampaan suuntaan. MTK – Pohjois-Karjala ja MHY Pohjois-Karjala yhtyvät Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:n ehdottamaan:

”Maatilaan kuuluvia metsätalouden harjoittamisen kannalta tarpeellisia rakennuksia olisivat perusteluissa olevien esimerkkien, (metsätaloudessa käytettävien koneiden konesuojat, puutavaran jalostukseen ja varastointiin tarvittavat rakennukset), lisäksi erilaisiin biotalous-hankkeisiin ja matkailuun liittyvä rakentaminen, kuten.....”

Kunnioittaen

Vilho Pasanen
Toiminnanjohtaja
MTK – Pohjois-Karjala

Pekka Nuutinen
Toiminnanjohtaja
MHY Pohjois-Karjala